

PREPOROD

www.sindikat-preporod.hr

**Riječ
predsjednika**

Referendum nije dopušten!

Napokon smo dočekali i taj dan. Osmog je travnja Ustavni sud odlučio da naše referendumsko pitanje nije u skladu s Ustavom, odnosno da *nije dopušteno* raspisivanje referenduma o donošenju Zakona o izdvajanju pomoćnih poslova u javnome sektoru. Devet mjeseci nakon početka sindikalne akcije, sedam mjeseci nakon predaje 612 tisuća potpisa, pet mjeseci nakon slanja pitanja na provjeru ustavnosti – doznali smo *crno na bijelo* da građani u ovoj zemlji, ma koliko ih bilo, nemaju mogućnost izjašnjenja o političkim odlukama za čiji su sadržaj zainteresirani. Tvrdi je stav skribomanski potkrijepljen na tridesetak stranica obrazloženja koje se svodi na to da nitko nema pravo provesti izjašnjenja među građanima o pitanjima koja su u nadležnosti Vlade i dotiču se državnoga proračuna. A kako čak i skrb o opstojnosti bjeloglavih supova iziskuje neke novce, a ti neki novci su u Lalovčevoj riznici, onda je bjelodano kako Ustavni sud svojom najnovijom Odlukom nastoji potpuno suziti sadržaj pitanja o kojima se građanke i građani mogu neposredno izjašnjavati.

No, što je tu je! Sada se ipak može podvući crta pod sve ono što se radilo kako bi se, na primjer, u školama od bezobzirne privatizacije sačuvala radna mjesta čistačica, kuharica, domara i ostalog takozvanog nenastavnog osoblja. Kada su me novinari, u punom zamahu naše akcije prikupljanja potpisa, nakon što je Vlada povukla odluku o *outsourcingu* i najavila odluku o spin-off-u, zapitali odustajemo li i mi od daljnjeg prikupljanja potpisa, odgovorio sam im da odustajanja nema jer svojim ciljem smatramo da naše kolegice i kolege u školama ostanu raditi tamo gdje sada rade, da ostanu zaposlenici svojih škola, svojih bolnica... Ako našu akciju gledamo s obzirom na cilj onda smo zasad zacrtano ostvarili. Naš je cilj bio očuvanje radnih mjesta. Zakon je bio sredstvo kojim smo namjeravali trajnije ostvariti naš cilj. Iako su, dakle, sami prikupljeni potpisi, odnosno prijetnja referendumom, bili dostatni za spašavanje postojećih radnih mjesta, nezadovoljni smo i ogorčeni što je zaustavljena mogućnost neposrednog izjašnjenja o jednom nadasve važnom pitanju organizacije i funkcioniranja javnog sektora.

Uz očuvanje velikog broja radnih mjesta od privatizacijske pošasti, lipanjsku je akciju potrebno promatrati u svjetlu barem još dviju činjenica. Akcijom se, prvo, pokazalo da sindikati mogu kad se njihovo članstvo svojski potruži, primorati vlast na povlačenje i, drugo, da je samo prikupljanje potpisa, kao sastavni dio referendumске procedure, moćno sredstvo odvratanja pritiska. Na tragu ove druge činjenice treba promatrati i najnovija nastojanja vlasti da se referendumski zakon promijeni na način da uspješne se referendumске inicijative ne mora, kao u našem slučaju, zaustavljati, pet do dvanaest. Novi Zakon o referendumu, prema kojem bi za raspisivanje referenduma bilo potrebno prikupiti više od 400 tisuća potpisa u stotinjak ureda državne uprave, svođenje je građanskih inicijativa na razinu papirnatoga prava. Iza svega se krije strah od učinaka neposredne demokracije i njezinih aktera. Strah je to, u svojoj suštini, političkih oligarhija od građana koji tim istim oligarhijama daju na izborima političku (sve)moć.

Na svim je stvarno demokratski opredijeljenim građanima i udrugama da na vrijeme zaustave one koji smjeraju zakonskim smicalicama spriječiti građanske inicijative u njihovim nakanama raspisivanja referenduma. Posebnu odgovornost u svemu ovome imaju organizacije koje imaju iskustva u osmišljavanju i organizaciji građanskih inicijativa. Najveća je pak odgovornost na onim akterima koji su, upravo zahvaljujući referendumskoj prijetnji, primorali predstavnike vlasti na uzmicanje. Spašavanje ključnih postojećih rješenja (npr. mjesta prikupljanja potpisa) iz Zakona o referendumu, uz njihovu nadogradnju određenim poboljšanjima (npr. preliminarno odlučivanje Ustavnoga suda) – zadatak je koji stoji pred svima onima koji su zabrinuti za budućnost neposredne demokracije u našoj zemlji. Opasnost je velika, a vremena je malo, jako malo! *Postoje samo dva načina*, riječi su kanadske novinark Merle Shain, *na koja možeš pristupiti životu: kao žrtva ili kao borac*. Žrtve i ne zaslužuju bolju sudbinu od one koja im je namijenjena Prijedlogom Zakona o referendumu.

ODGOVOR INICIJATIVE 17 SINDIKATA NAKON ODLUKE USTAVNOG SUDA

Nakazna Odluka – temelj za zabranu svih budućih referenduma

„Težak udarac Ustavnog suda neposrednoj demokraciji” naslov je tiskovne konferencije koju su 10. travnja sazvali predstavnici Inicijative 17 sindikata i time naznačili glavne aktere onoga o čemu se govorilo. Kako je otvarajući tiskovnu konferenciju naglasio **Željko Stipičić**, predsjednik Sindikata zaposlenika u hrvatskom školstvu Preporod, s jedne strane je Ustavni sud, a s druge svi mi koji smo kroz naše aktivnosti nastojali afirmirati neposrednu demokraciju u svim njenim oblicima, konkretno kroz građansku inicijativu kojom smo kroz institut referenduma željeli spriječiti donošenje jedne loše političke odluke. To što se dogodilo 8. travnja nakon odluke Ustavnog suda imat će trenutačne, ali i dugoročne posljedice. S trenutačnima sam se suočio kad sam došao u svoju školu i čuo pitanje: „Što će biti s nama?” To je pitanje običnih ljudi, a njih je više od 25 tisuća i ova odluka kod njih je izazvala neizvjesnost, strah i zabrinutost, ali i kod njihovih obitelji. Zabrinuti smo i svi mi koji radimo u sustavu javnih službi, jer bismo željeli da iza nas ostanu ovakve škole, bolnice i druge ustanove kakve poznajemo i u kakvima radimo, a ne da oстане pustoš jer je to nakana nekih. Odluku Ustavnog suda smo čekali deset mjeseci i cijeli postupak se toliko oduljio, jer se vlast odlučila odugovlačiti te tako i umanjiti interes za tako važno pitanje. No, mi mislimo da u toj nakani nisu uspjeli – rekao je Željko Stipičić i nastavio:

– Jasno je da poslije ovakve odluke u Ustavu imamo papirnatu pravo propisano člankom 87, ali činjenica je da građani nemaju pravo da na demokratski iskažu svoj stav o pitanjima koja ih se životno tiču i to ima dalekosežne posljedice. Ovakva nakazna odluka jednog suda je temelj za zabranu svih budućih građanskih inicijativa i referenduma.

Nakazna je odluka i stoga što se njome daje prednost u donošenju zakona jednom predstavničkom tijelu u odnosu na neposredno odlučivanje građana. Vlast proizlazi iz naroda, ali neki to očito ne razumiju, jer narod je taj koji bira svoje političke predstavnike i trebao bi biti iznad njih. Nakazna je i zato što ovakvom odlukom zabija pretposljednji čavao u lijes neposredne demokracije. Onaj posljednji je valjda ostavljen za Grbinov novi Zakon o referendumu. Moram komentirati i reakcije koje su uslijedile redom od premijera Milanovića pa doministara od kojih su se mnogi gotovo natjecali u tome kako zapravo na temelju ove Odluke pokazati da sad više nema crvenog svjetla za *outsourcing*, a

Odluka Ustavnog suda o neraspisivanju referenduma za donošenje Zakona protiv izdvajanja pomoćnih poslova u javnom sektoru nakazna je zato što se daje prednost u donošenju zakona jednom predstavničkom tijelu u odnosu na neposredno odlučivanje građana. Vlast proizlazi iz naroda, ali neki to očito ne razumiju

ako već nije zeleno, onda je barem treptajuće žuto, odnosno da može pomalo taj puzajući *outsourcing* biti pokrenut u javnome sektoru. I moram reći da dokle god u ovoj zemlji gospođe kao što su gospođa Omejec i Zlopačić budu mogle donositi odluke koje će se ticati svih nas i ići protiv svijui nas, zapravo svima nama u ovoj zemlji crno se piše – zaključio je Željko Stipičić.

Docent na Katedri za ustavno pravo Pravnog fakulteta u Zagrebu **Dorđe Gardašević** rekao je kako se ne slaže s Odlukom i to iz aspekta njezinih obrazloženja te naglasio da je sa pravnog stajališta ovo referendumsko pitanje trebalo proći. Odlukom se tvrdi da bi stanje nastalo donošenjem zakona na referendumu bilo trajno, međutim to nije točno, s obzirom da se zakoni mogu mijenjati pod uvjetom da postoji politički i socijalni konsenzus. Ustavni sud je ovakvom Odlukom afirmirao stav da postoje isključive ovlasti Vlade i Sabora koje se odnose na pitanja donošenja državnog proračuna, usmjerenje javnih službi i gospodarske politike, a donošenje Zakona protiv izdvajanja pomoćnih poslova u javnom sektoru na referendumu bi zadržalo u te ovlasti te stoga nije dopušteno.

– Ako bi se stvari sagledavalo na ovaj način, s obzirom da skoro sve mjere imaju implikaciju na državni proračun, nitko drugi se ne bi mogao pojaviti kao dodatni akter odlučivanja. Ustavni sud prilikom donošenja ove Odluke nije dovoljno raspravljao ni o pravu na rad kao ustavnoj kategoriji, niti o zaštiti tržišnih sloboda koje štiti bez dodatnih kriterija te se postavlja pitanje kakav mi to socijalni model Ustava imamo. Onaj koji štiti poduzetničke slobode ili socijalno osjetljiv Ustav koji vodi računa kakva je radno-

pravna pozicija ljudi koji u ovoj državi žive – pitao je Gardašević.

Predsjednik Velikog vijeća Nezavisnog sindikata znanosti i visokog obrazovanja **Vilim Ribić** ustvrdio je kako se Ustavni sud ne bavi zaštitom pravnog poretka i sigurnosti, nego tumači što je dobro za ekonomiju zemlje i ulazi u ekonomske interpretacije, o čemu „nema pojma”. To je zastrašujuće i radi veliku štetu zemlji, kao i Vlada koja to također ne razumije – rekao je Ribić te se upitao kakva je to država u kojoj ne postoje institucije koje ne mogu zaštititi građane u temeljnom ljudskom načelu pravednosti. „Uz takav Ustavni sud imamo nekompetentnu politiku i to je tragedija za hrvatski narod i građane ove zemlje. Loši političari vladaju i upravljaju našim životima i ne razumiju to što rade” – ustvrdio je Ribić te kritizirao izjavu potpredsjednice Vlade i ministricе socijalne politike i mladih Milanke Opačić da je Vlada imala sjajnu ideju o zaštiti radničkih prava i istodobnom smanjenju troškova državnog proračuna, rekavši kako je ona očito otkrila „perpetuum mobile”.

– Najveći biser izrekla je pri raspravi o *outsourcingu* rekavši da Vlada nije napravila analizu je li to isplativo ili ne, ali se u to ide jer je dobro za zemlju” – zaključio je Ribić.

Siniša Kuhar, glavni tajnik Sindikata državnih i lokalnih službenika i namještenika, osvrnuo se na dio Odluke koja na nekoliko mjesta govori kako je Vlada odustala od *outsourcinga* te je naveo primjere provedbe izdvajanja pomoćnih poslova u državnom sektoru još od 2001. godine pa do danas te naglasio da su u provedbi izdvajanja sudjelovali i neki od sudaca Ustavnog suda koji su ovu Odluku i donijeli.

Milan Novačić

DEMOKROACIJA

Kad nema zakona, kazna je savjest!

U davne dane XVIII. stoljeća, kad je demokracija kakvu danas znamo bila još na drvetu, a građansko društvo u povojima, ljudi od pera su još imali hrabrosti kritički promišljati realitet koji ih okružuje. Stoljeće razuma iznjedrilo je jednog Rousseaua, koji je tvrdio kako se čovjek izvorno rađa dobar, ali ga kvari civilizacija i društvene okolnosti; sav napredak znanosti, tehnike i gospodarstva znači gubitak izvorne ljudskosti i harmonije. U svom „Društvenom ugovoru“, on iznosi svoj politički credo: stvaranje suverene i slobodne građanske države u kojoj opća volja mora postati izvorom i temeljem svakog prava. Danas se vjerojatno okreće u grobu poput propelera – demokracija zapadnog tipa, kojoj se Hrvati i nakon dva desetljeća još uvijek bespogovorno klanjaju, iako ih je ogolila poput zimske živice, pretvorila se u ono protiv čega se tako žestoko borila – u jednopartijski sistem! Jedina partija danas je kapital, i sva današnja demokracija funkcionira isključivo kroz kapital koji stoji iza nje. Suverene i slobodne građanske države danas su tek hlebinska škola; o životima stotina tisuća odlučuju kojekakvi fondovi i bankari ne simpatičniji od zatezne kamate.

Budući da onaj koji piše treba iscrpiti temu, a ne čitatelje, udarit ću smjesta in medias res! Svrha ovog uvoda bila je prikazati okolnosti koje vrijede i u Hrvatskoj, a koje treba poznavati kako bi se barem pokušalo objasniti ono što bi u normalnim okolnostima bilo teško objašnjivo – nedavna odluka Ustavnog suda kojom se referendumsko pitanje o *outsourcingu* proglašava neustavnim! Uvažavajući gore navedeno, to i nije toliko čudno – ta živimo u zemlji u kojoj su položaj i prava radnika kao u doba industrijske revolucije, u kojoj se pljačka smatra preraspodjelom bogatstva, a prvobitna akumulacija kapitala uredno je pokrivena papirima i – u skladu sa zakonom! Apostolski režim koji

Demokracija na hrvatski način prešla je impozantan put od vremena kad ste smjeli govoriti što poželite protiv direktora, ali nipošto protiv države, do današnjih dana, kad do mile volje smijete govoriti protiv države, ali ni u primisli protiv direktora, ravnatelja ili odluka Ustavnog suda! Njih se ne propitkuje, niti se na njih žali – one su univerzalne. To ovu tužnu priču o *outsourcingu* čini završenom

stoluje u Banskim Dvorima drži da su radna prava pojedinih djelatnosti u javnom sektoru na prodaju, kao pilići u sajmeni dan. Godinama se u Hrvatskoj pumpalo biračko tijelo, stvarajući armiju ovisnika o crvenima ili crnima (jedine boje koje, izgleda, postoje u hrvatskom političkom spektru)! Dovelu je to do metastaziranja broja općina i županija, agencija i zavoda, ureda i gradova. Birokracija i mediokracija išle su ruku pod ruku, ukorak s kleptokracijom epohalnih razmjera. U se, na se, i zna se – netko je trebao i platiti račun.

Poslušnički izvršavajući direktive briselskih gospodara, vladajući socijaldemokrati (teško je ne zapaziti kako život ponekad zna biti ciničan) odlučili su da je došao red na javni sektor. Nakon čerečenja valjda svega što se raščerečiti moglo za jednog mandata, niska neviđenog oštroumlja okrunjena je majkom svih budalaština – idejom da bi državni proračun trebali spašavati domari, kuharice, spremačice, vozači i ostalo pomoćno osoblje.

Riječju, oni koji bi svojim primanjima prije dospjeli na Mjesec, nego do kraja mjeseca! Krenula je rijetko viđena medijska haranga – prva pera Vladina Jutarnjeg biltena, prema čijem se pisanju inače proročanski točno može predviđjeti svaki napad na prosvjetarsku kesu, danima su pripremala teren za *outsourcing*, valjajući besmislice od kojih bi čovjek i stojeći zaspa! Uostalom, svi mi znamo kako su ovu napaćenu državu u ambis de-

ficita bacile upravo čistačice koje se ne mogu othrvati porivu da zamraču službeni Domestos i domari čijom zaslugom iz školskih kotlovnica misteriozno nestaju bareli nafte, što uzrokuje divljanje cijena i slom burzi! Raznorazni ekonomski gurui neoliberalizma, utjelovljenja Davora Gjenera i babe Vange, predviđali su apokalipsu ne sprovede li se nakaradna umotvorina vladajućih o izdvajanju pomoćnih djelatnosti.

Upravo ta ideja postala je casus belli Vlade i 17 sindikata javnih i državnih službi, na čelu s Preporodom. Trebalo je, naime, spasiti tisuće radnih mjesta i spriječiti da najslabije plaćeni dio javnog sektora bude isporučen cvijetu hrvatskog poduzetništva. U tom ružičnjaku, naime, nikad nije odvojeno žito od kukolja iz privatizacijske kloake devedesetih. Upravo iz tih krugova krupnog kapitala i jest došla ideja o drugoj privatizaciji, o izdvajanju pomoćnih djelatnosti; ta oni su vlasnici ove države, produkt blistave ideje o 200 obitelji direktora svemira. U njihovom okljaštrenom vrijednosnom univerzumu treba da sve ono što je svačije (javno) postane nečije (njihovo). Reagirati je trebalo, osim zbog zaštite radnih prava pomoćnih djelatnosti, i zbog činjenice kako su se slične mjere već pokušale provesti u drugim državama, i rezultat je svugdje bio manje – više isti – nikakav! Pаметan uči na tuđim pogreškama, ali pamet nije osobito na cijeni s ove strane Alpa, napose ako greške plaćaju drugi!

Zajednička akcija 17 sindikata koja se vodila iz Petrinjske dala je rezultata. Rijetko viđenim entuzijazmom sindikalista i dobrovoljaca uspelo se prikupiti 612 000 potpisa za održavanje referenduma protiv *outsourcinga*, daleko više od potrebnog broja. Neposredna demokracija, referendum i vox populi nešto je, međutim, od čega demokratima iz Banskih dvora izbija para iz svih otvora, kako i priliči pravim socijaldemokratima. Što ćete – sirotinja ko sirotinja, uvijek nešto gundla! Za razliku od njih, bogati su već svikli trpjeti u tišini! *Outsourcing* je tako vremenom evoluirao u spin off, pa u in house, da bi na kraju vladajući, nakon mjeseci domišljanja, pribjegli prokušanom receptu – vrući krumpir prebacili su u ruke Ustavnom sudu! Inicijatori referenduma nisu u tome vidjeli naročiti problem; ta 612 000 potpisa, trećina više od potrebnih, jasno je definiralo opću volju većine koja, po Rousseauu, mora biti temelj svakog prava! Svi moderni demokratski uzusi govore kako je narod suveren, i kako vlast proizlazi iz naroda, a referendumsko pitanje ni po čemu nije prkosilo Ustavu.

Sudbina približno 26 000 zaposlenika javnog sektora nikako ne može biti puko tehničko pitanje, već nešto o čemu većina ima pravo, pa i demokratsku obvezu, izraziti svoj stav. Međutim, s pravosudnog Olimpa vidi se bolje i bistrije, osobito u kontekstu činjenice kako iste te eksperte opće prakse koji sjede u Ustavnom sudu tamo delegiraju oni koji su bili životno zainteresirani za onemogućavanje referendumске inicijative. Uvažavajući tu činjenicu, Ustavni je sud, u relativno normalnom roku (normalno je prilično rastezljiv pojam u hrvatskom pravosuđu) donio pravorijek – referendum nije u skladu s Ustavom, te ga slijedom navedenog valja zabraniti! Horacijevu „nil mirari“ time je dobilo konačnu potvrdu autentičnosti!

Promišljajući ovu situaciju, čovjeku se nameće pitanje – zar je onemogućavanje direktne demokracije i ignoriranje jasno izražene volje naroda plafon pravosudne imaginacije ustavobranitelja? Imponira, međutim, nepodnošljiva lakoća kojom je odluka donesena, napose kad se uzme u obzir duboka hibernacija ove uvažene ustanove kad je posrijedi pitanje ustavnosti, recimo, valutne klauzule, ili Vatikanskih ugovora. Što se ovog potonjeg tiče, izgleda kako se Ustavni sud drži one mudre – „Tko u narodu sije nebeska dobra, ima pravo da žanje zemaljska“, a zaboravlja, kad je u pitanju najslabije plaćeni dio javnog sektora, onu drugu, stariju – „Što god učiniste jednom od ove moje najmanje braće, meni učiniste!“ Ta Matejevo Evanđelje ipak je pisano stoljećima prije hrvatskog Ustava. Međutim, onaj tko tendira da bude Kerber ustavnog poretka prvo što nauči jest kako zakoni u Hrvatskoj postoje kako bi ih se držali – slabiji!

Demokracija na hrvatski način (demokroacija iz naslova) prešla je, grabeći po tri stepenice, impozantan put od vremena kad ste smjeli govoriti što poželite protiv direktora, ali nipošto protiv države, do današnjih dana svog punog sjaja, kad smijete govoriti do mile volje protiv države, ali ni u primisli protiv direktora, ravnatelja, managera, ili - odluka Ustavnog suda! Njih se ne propitkuje, niti se na njih žali – one su univerzalne. To ovu tužnu priču o *outsourcingu* čini završenom. Neposredna demokracija u Hrvatskoj sahranjena je, i to na tako perfidan i nizak način kakav se ne pamti još od davnih dana kad je Johann Austrijski (boghulne li smrti) ubijen otrovanom hostijom!

Kad nema zakona, kazna je savjest! Što je, pak, kazna kad se nepravda čini pod okriljem zakona?

Ivan Plantić

Pismo profesoru

NOSIMO

Internetom kruži pismo koje je, navodno, Abraham Lincoln uputio učitelju svoga sina kad je maleni krenuo u školu. Čini se autentično, Lincoln mudro i toplo moli učitelja da uhvati njegova sina za ruku i nauči ga onome što mora znati. „Naučite ga da se ne obazire na cinike... Naučite ga, ako možete, čudesnosti knjiga, ali dajte mu vremena da duboko razmišlja o vječnoj zagonetki ptica na nebu, pčela na suncu i cvijeća na zelenom brežuljku. Naučite ga da vjeruje u vlastite ideje, čak i ako mu svi kažu da su one pogrešne...“ piše Lincoln, a urednik teksta pita se koliko bi roditelja danas napisalo ovakvo pismo profesoru. Pa se pitam i ja i sve mislim da bi jedno pismo prosječnog roditelja moglo izgledati ovako:

Slušaj ti mene vako: Ne diraj mi se u dite! Dobije li jedan, ti si kriv! Ako si ga učija, zašto nije naučija? To šta ne znaš radiť svoj posal, a ne mo'š nikad dobit otkaz, ne daje ti za pravo da se izivljavaš na mome malome. Ako misliš da si pametan, šta ne zarađuješ malo više u životu? Ako mali oće sidit u zadnjoj klupi, ko si ti da ga premištaš naprid. Pa šta da ti nekad udre balun ukrivo i ne posluša iz prve? Tu si da gutaš sva sranja s dicon, imaš tri poštena godišnja odmora. Ako mu fali bod za ocjenu, šta te košta da mu ga daš? Treniraj strogoću na vlastitij dicit, a moga maloga pri-

pusti meni. Da ti nije palo na pamet dat mu asa zato šta priča na satu, probudi se, živiš u doba demokracije i svak ima pravo govoriti šta oće. Ostavi se velikih domaćih radova jer ne možemo se mi doma baviti po cijeli dan školon! Zaboravi da ćemo ti crtati za likovni, smanji zahtjeve. Šta zadajete nešto šta dica ne mogu napraviti? Ne ispituj ih nenajavljeno, jer praviš mi dite-tu stres u životu.

Ko ti je da za pravo da svaki drugi dan od njih tražiš da uče pismice napamet? Šta će oni išta više učiti napamet kad imaju kompjuter? Ne otimlji mi malome mobilitel jer kako ću mu javiti da podgrije ručak jerbo mu ćaća i mater rade prikovrimeno, nemamo mi posal ka ti od četiri ure na dan s rasporedom sati za cilu godinu. I ne izmišljaj izlete svako malo, izbijaš nan bezveze lovu iz džepa, sami ćemo ga odvesti kad bude tribalo. I ne zovi nas na roditeljski samo kad nan tribate uzet novac jer nemamo mi vrimenta za sidit u školi bezveze. I ne zovi nas u školu za svaku glupariju, sam nešto riješi, bogareti. I ako misliš da ima puno petica, postroži ocjenjivanje na budućim generacijama, a moga sina ostavi na miru, jer di će mi se upisat? Doma ga učin da ne da na se, a to se i na tebe odnosi. Takneš li ga, ruku ću ti osiće! Bog. I Hrvati!

Silvana Uzinić

O KURIKULARNOJ REFORMI – ODJECI SA SAVJETOVANJA ZA POVJERENIKE I POVJERENICE SINDIKATA PREPOROD U UMAGU

Poligon za podobne ili za kvalitetne i kompetentne pojedince?

Samo dva dana nakon službenog predstavljanja Ekspertne radne skupine za provođenje Cjelovite kurikularne reforme za rani i predškolski, osnovnoškolski i srednjoškolski odgoj i obrazovanje, na Savjetovanju za povjerenike i povjerenice Sindikata Preporod u Umagu gostovao je voditelj rečene Ekspertne skupine, dr. sc. Boris Jokić, koji je u zanimljivom i nadahnutom izlaganju predstavio projekt te i tako okupljene prosvjetne djelatnike potaknuo na razmišljanje pa smo nakon njegova izlaganja iskoristili priliku da porazgovaramo s našim sindikalnim povjerenicima o tome kakve su njihove impresije i očekivanja od Cjelovite kurikularne reforme. Sugovornici su nam bili **Kristijan Ovčarić**, zaposlen u OŠ Hodošan i III. OŠ Čakovec, **Sebastijan Troskot** iz OŠ Bijaći u Kaštel Novom, **Željka Kollert** iz OŠ Đulovac, **Alma Rovis Brandić** iz OŠ Petra Zrinskog u Zagrebu, **Olgica Jukić** iz Centra za odgoj i obrazovanje Rijeka i **Igor Jovanović** iz OŠ Veli vrh u Puli.

– Slušajući gospodina Jokića čovjek stječe dojam da je to osoba koja bi mogla nešto ozbiljno napraviti, ali poznavajući situaciju u našem školstvu i neke reforme koje su grandiozno najavljivane – a vidimo da se zapravo ništa promijenilo nije – volio bih biti optimist i želio bih vjerovati da sadašnji reformski tim ima kapacitete da projekt izvede do kraja i da se suštinska kurikularna reforma doista i dogodi. Činjenica je da nama treba reforma, jer učenicima su pretrpani nepotrebnim činjenicama koje uče napamet bez ikakvog razumijevanja. Teško je nama raditi u situaciji kad imate toliko nastavnog sadržaja u svakom predmetu koji vas tjera da zadovoljite prohtjeve koji su propisani i da sve to obradite i prenesete učenicima u zadanom roku. Zato bi se reforma trebala dogoditi i nije pitanje samo Borisa Jokić nego i svih onih ljudi koji će biti angažirani u cijelom tom projektu. Hoće li biti sve onako kako zamisli njegov ekspertni tim ili će procese diktirati politika, o tome će uvelike ovisiti i sama realizacija reforme – rekao je Sebastijan Troskot.

Kreativan učitelj se nema čega bojati

– Svi kažu da bi struka trebala biti dominantna u ekspertnim skupinama koje će raditi predmetne kurikule. U svim tim pričama najviše se bojim koliko će se politika umiješati, a koliki će stvarno biti utjecaj struke i koliko će sve to biti objektivno i koliko će neki mali zalagajčići i osobni interesi biti od presudne važnosti? Nažalost, iskustva nam govore da je toga uvijek bilo. I kod odabira ljudi koji će raditi u ekspertnim grupama je važno hoće li to biti sito za podobne, a ne za kvalitetne i kompetentne praktičare? Sve to vidim kao moguće zamke, a pitam se hoćemo li mi u svemu tome razvijati jedan kvalitetan hrvatski mo-

Sebastijan Troskot: Želio bih vjerovati da sadašnji reformski tim ima kapacitete da projekt izvede do kraja i da se suštinska kurikularna reforma doista i dogodi. Hoće li biti sve onako kako zamisle Boris Jokić i njegov ekspertni tim ili će procese diktirati politika – o tome će ovisiti i realizacija reforme

del ili ćemo ponovno prepisivati. Lako se zaljubimo u neku zemlju pa onda želimo tuđu priču ugraditi u naš obrazovni sustav, a da je sve potpuno izvan našega konteksta. Ne kažem da će tako biti, ali prepoznajem te probleme kao ozbiljne točke rizika u cijeloj priči. Pored toga neobično mi je da se u cijeli proces kreće u zadnjoj godini mandata ove Vlade, jer znamo kako hrvatska politika funkcionira. Umjesto da idemo dalje, najprije se bavimo gaženjem prethodnika na vlasti – rekla je **Alma Rovis Brandić**.

– I odakle da crpimo optimizam da će sada biti drukčije. Bilo bi sjajno da se uspostavi kontinuitet u promjenama i da ga bilo koja vlast zadrži i nakon izbora. Pitanje je i kako će se organizirati nastava u školama koje danas rade u dvije ili tri smjene kad se obvezno obrazovanje produlji na devet godina. Kamo smjestiti te razrede – pitala je **Željka Kollert**.

– Ja se ničega ne bojim. Niti promjena niti novih ideja, jer se uvijek sve svodi na našu temeljnu kreativnost da se snađemo u tome što nam je ponuđeno od mnogih pametnih glava koje ne mogu spavati pa navečer smišljaju što bi se moglo promijeniti u obrazovanju. Nisam od onih koji plan i program shvaćaju kao sveto pismo nego kao okvir u kojemu mogu pronaći prostora za kreativnost i prilagodbu učenicima, pogotovo kod nas u Centru za odgoj i obrazovanje. Naše škole, u vrijeme kad su u razredima ruske klupe, ne mogu pratiti najsuvremenija tehnološka pomagala, jer kad se uvede e-matica sustavi se ruše i ni u ponoć učitelj ne može ući u e-maticu, puno je škola koje

nemaju bežični internet, koje su u pogledu opremljenosti zaglavljene negdje u sredini prošloga stoljeća tako da kad vidimo kako je neki snalažljivi ravnatelj uspio potegnuti novac iz EU fondova i uspio opremiti svoju školu, svi gledamo u čudu. Nisam znanstvenik, ali mi se oduvijek sviđa model naše osnovne škole koja je uvijek davala opću kulturu i naša djeca nisu iz nje izlazila kao bezveznjaci nego kao osobe koje imaju široko opće znanje. Zato mislim da bi najveće promjene trebale nastati u srednjim školama koje se moraju prilagoditi tehnološkim promjenama. I opet je stvar u kreativnosti i slobodi nastavnika da se u okviru svog predmeta pozabavi nanotehnologijom ili nekim drugim suvremenim postignućima i da ih približi učenicima, a ne da ih maltretira nekakvim preživjelim i zastarjelim tehnologijama koje odavno nisu u upotrebi. Plan i program je samo okvir, a nastavnik samostalno modelira nastavu – rekla je **Olgica Jukić**, a **Sebastijan Troskot** pripomenuo:

Učiti kako učiti

– Slažem se, kolegice, no to nije općeprihvaćeno mišljenje, jer na stručnim skupovima i savjetovanjima nam govore da se od nas očekuje nešto posve drukčije, jer ako radite autonomno, nećete biti mnogima po volji, na natjecanjima će vaš učenik biti zadnji, pa ćete imati problem s ravnateljem. Ovdje se ne radi o tome da promjena mora doći iz mene, iz svakog učitelja i nastavnika ponaosob, promjenu bi mi moralo nametnuti društvo i reći što moram raditi i

kako raditi, a ne da sustav postavlja jedan okvir činjeničnog znanja, a da učitelj iskače kao iznimka sa drukčijim načinom poučavanja. Onda dođe savjetnik i na temelju uvida će me poslati i na procjenu radne sposobnosti, jer narušavam sklad obrazovnog sustava! Ako kurikularna reforma planira učiteljima stvoriti malo drukčiji okvir, onda to svakako pozdravljam. Jedino se opet bojim da će mnogim praktičarima, koji će se javiti da rade u ekspertnim timovima, glavni motiv biti nešto malo honorara, ali i mogućnost da odu iz razreda na godinu dana. U Radnim grupama bi trebali završiti super stručnjaci, a ne neradnici.

– Velika je razlika između osnovne i srednje škole, jer mi u osnovnoj imamo stroge kalupe koje se mora poštovati, a u srednjoj školi je veća sloboda. Djecu ne treba opterećivati činjenicama nego ih treba učiti kako da uče, kako da samostalno dođu do znanja. Mene brine pedagoški standard i opremljenost škola koja je jako šarena i velike su razlike među školama. Puno je problema s uvjetima rada koji otežavaju pa i onemogućavaju provedbu bilo kakvih reformskih zamisli i zato doista treba za sve škole osigurati barem onaj neophodni propisani minimum – smatra **Željka Kollert**.

– Svaki predmetni nastavnik se mora usmjeriti na razvijanje upravo vještina i kompetencija kod učenika prema zacrtanim ishodišta. Ako svaki predmet ima zacrtano sve te elemente, ne bi trebalo biti problema promijeniti paradigme poučavanja, ali još uvijek nemamo kvalitetne mehanizme vrednovanja i ocjenjivanja. Na-

meće se i činjenica da su učitelji svjesni svih tih potreba i da su ih spremni podržati, ali mnogi ljudi i stvarat će otpore ako ljudi steknu osjećaj da se nešto opet nameće izvana i ako se školstvu i učiteljima barem malo promijeni društveni status i kad odnos države, ministarstva, agencija prema prosvjetarima bude drukčiji. Jer, smiješno je da nas stalno promatraju kao nekoga koga treba nadzirati i kažnjavati, kome stalno treba slati inspekciju. A u povijesti koju predajem trebalo bi se više koristiti povijesnim kartama, ne bubati činjenice nego razumijevati povijesne procese, povezivati uzroke i posljedice da bismo znali zašto se nešto dogodilo. U posljednje vrijeme u nastavi povijesti su napravljena značajna pomaci, prešlo se na ishode učenja, razvijaju se kompetencije i vještine, ali pitanje je nakon svega što smo dobili – rekao je **Igor Jovanović**.

Kolika je snaga sedmorice veličanstvenih

– Kolika je snaga te sedmorice veličanstvenih u ekspertnom timu? Koliko oni mogu progurati sve što se stvori u svim radnim skupinama? Što je s ekipiranošću stručno-razvojne službe u našim školama? Sve nam to nedostaje u mnogim školama. Učitelj sam tehničke kulture i radim na tri škole da bih napunio normu. Naime, i to govori koliko nam je taj predmet važan, satnice su smanjene i tu nema pomaka, ali ako želimo državu koja će se okrenuti tehničkom području onda već u osnovnoj školi moramo pojačano djelovati, a ne i dalje reducirati satnicu i iz tehničkog ništa ne raditi praktično nego samo teoretizirati. I mislim da će i tih sedmero biti toliko jaki koliko ćemo mi iz zbornica ponuditi kvalitetna rješenja koja se mogu ugraditi u kurikularnu reformu i da uđu u svaki predmetni kurikulum – smatra **Kristijan Ovčarić**.

Bilo bi dobro kad bi nakon godinu dana proizašao iz svih rasprava dokument sveden na dvadesetak listova papira koji bi predstavljao opće smjernice za rad u školama, koji bi pobrojao kompetencije, vještine i znanja kojima naša djeca moraju ovladati da bi mogla normalno živjeti i funkcionirati u suvremenom svijetu, ali da u njemu nikako ne piše nijedan detalj iz bilo kojeg nastavnog predmeta, da se ne spominju ni Anžuvinci, ni Judita, ni kvadratna jednadžba niti bilo koji drugi pojam iz bilo kojeg predmeta koji bi neki učenik ili cijele generacije bezuvjetno trebale naučiti i zapamtiti. Opći zaključak ove kratke rasprave je da je reforma neophodna s nadom da politika neće biti presudan usmjeravajući čimbenik u cijelom procesu i da se doista svi trebaju mijenjati – od agencije, ministarstva, škole do svakog učitelja, nastavnika i stručnog suradnika.

Milan Novačić

30. ožujka Ustavni je sud odbacio pri-govore predlagatelja o nesuglasnosti s Ustavom Zakona o uskrati prava na uvećanje plaće po osnovi ostvarenih godina radnoga staža. Ovom je Od-lukom Ustavni sud odbacio zahtjev 7 granskih sindikata i 2 sindikalne središ-njice (Nezavisni hrvatski sindikati i Ma-tica hrvatskih sindikata) za pokretanjem postupka za ocjenu ustavnosti Zakona o uskrati. Spomenutim je Zakonom, donesenim 31. ožujka 2014. godine, smanjena plaća zaposlenicima s više od 20 godina radnog staža u javnim i državnim službama.

31. ožujka U Srednjoj školi Oroslavje odr-žano Županijsko vijeće Preporoda za Krapinsko-zagorsku županiju. Nakon što je predsjednik Sindikata upoznao članice i članove Županijskoga vijeća s Godišnjim izvještajem o radu, Financijski izvještajem i Financijskim planom, poseban je interes iskazan za pravne sporove (jubilarne na-grade i pedagoško-psihološko-obrazova-nje) kojima Sindikat nastoji zaštititi prava svojih članova. Također, na sastanku je iskazano i zanimanje za probleme nastale nakon uvođenja novog oblika dopunske na-stave (produžna nastava).

1. travnja Županijsko se vijeće Preporoda za Sisačko-moslavačku županiju sastalo u Eko-nomskoj školi Sisak. Uz prezentaciju sadržaj-

ja s 15. sjednice Glavnoga vijeća (Izveštaj predsjednika Sindikata, Financijski izvještaj i Financijski plan) na sastanku se raspravljalo o različitoj praksi u isplati putnih troškova u školama. Interes je iskazan za stanje u podi-gnutim sudskim sporovima (tzv. „pilotima“).

2. travnja U Osnovnoj školi Rovišće održan sastanak sindikalne po-družnice Preporoda na kojem su sudjelovali predsjednik i pravnic Sindikata. Na sastanku se govorilo o sindikalnim aktivnostima koje se tren-utno provode. Nakon sastanka podružnice održan je i sastanak Županijskog vijeća Preporoda za Bjelovar-sko-bilogorsku županiju. Nakon što je pre-dočen sadržaj 15. sjednice Glavnoga vijeća, raspravljalo se o problemima s kojima se su-sreću zaposlenici u školama (različita rješe-nja za naknadu za prijevoza i neujednačeni kriteriji rada nenastavnog osoblja).

8. travnja U Rijeci Preporod održao tiskov-nu konferenciju „Vlasti se mijenjaju – be-zakonje ostaje!“. Sudske presude u svezi s protuzakonito isplaćenim jubilarnim na-gradama i pokušaj ministra Miranda Mrića da sa sindikatima potpisnicima Temelnog kolektivnog ugovora riješi problem jubilar-nih nagrada – teme su o kojima su govorili Igor Jovanović i Željko Stipić. Nakon tiskov-

ne konferencije održan je i sastanak Među-županijskog vijeća Preporoda za zapadnu Hrvatsku. Nakon informacija s 15. sjednice Glavnoga vijeća najviše se raspravljalo se o problemima koji su se pojavili u školama nakon promjene članka 75. (produžna na-stava) Zakona o odgoju i obrazovanju.

*,Opredloženom refe-rendumskom pitanju iz točke 1. ove izreke (Jeste li za to da se na referendumu do-nese sljedeći zakon: Zakon o obavljanju pratećih i neosnovnih djelatnosti u javnom sektoru) nije dopušte-no raspisivanje referenduma.“ Ovom je rečenicom Ustavni sud – sastavljen od Mate Arlovića, Marka Babića, Snježane Bagić, Maria Jelušića, Davora Krapca, Ivana Matije, Antuna Palić, Duška Ša-rina, Miroslava Šeparovića i predsjednice Jasne Omejec – spriječio održavanje re-ferenduma o donošenju Zakona kojim bi se zapriječilo izdvajanje pomoćnih poslo-va u javnim i državnim službama.

10. travnja Đorđe Gardašević, Siniša Ku-har, Vilim Ribić i Željko Stipić s tiskovne konferencije „Težak udarac Ustavnog suda neposrednoj demokraciji“ izložili političke, pravne i sindikalne aspekte Odluke Ustav-noga suda o neraspisivanju referenduma

za donošenje zakona protiv izdvajanja po-moćnih poslova u javnom sektoru.

* Organizacijski odbor 17 sindikata na sasan-ku raspravio novonastalu situaciju. Rasprav-ljalo se i o mogućim sindikalnim aktivnostima koje bi mogle uslijediti nakon Odluke Ustav-noga suda. 20. travnja održat će se Okrugli stol: „Odluke Ustavnog suda RH – načelo oportuniteta ili načelo vladavine prava“ Po-sebno se raspravljalo o mogućnosti ulaska u aktivnost kojom bi se spriječilo donošenje novog Zakona o referendumu s rješenjima koja su prošla prvo saborsko čitanje.

15. travnja U V. osnovnoj školi Varaždin, na poziv povjerenice Nikoline Lisičak, odr-žan sastanak članica i članova podružnice na kojemu su sudjelovali predsjednik i prav-nica Sindikata. Na sastanku se razgovara-lo o aktualnim događanjima u školstvu i u sindikatu. Kao poseban problem istaknuta je dugogodišnja neisplata mentorstva uči-teljima koji rade s pripravnicima.

17. travnja Održano Županijsko vijeće Sin-dikata Preporod za Koprivničko-križevačku županiju. Sastanak održan u Srednjoj školi Ivan Seljanec u Križevcima. Na sastanku je predsjednik izvijestio o izvještajnim točkama 15. sjednice Glavnog vijeća, dok je pravnic Sindikata izvijestila o novostima u računovodstvenim i knjigovodstvenim poslovima koje obavljaju povjerenice i povjerenici. I na ovom sastanku se postavilo pitanje pravilne isplate naknade za prijevoz.

Dobro se dobrim vraća, a naša krv ne smije biti na prodaju!

KOMANDITNI ULOZI:

VISIA CROATICA d.o.o. k.d. Ulica Baruna Trenka 4, 10 000 Zagreb; tel, fax: +385 (0)1 580 5461; Hrvatska poštanska banka d.d., Jurišićeva 4, Zagreb; IBAN: HR4823900011100898470; MBS: 080946044; OIB:36261336494.

Komanditni uložić će se isključivo koristiti za kupnju dionica IMZ-a i za potrebe investicije u nove proizvodne pogone.

2.NOVOSTI Slobodna Dalmacija
NEĐJELJA, 12.4.2015.

Jutarnji list Glas Slavonije Večernji list NOVI LIST

Glas Koncila

SLOBODNA DALMACIJA 24

prenosimo iz tiska

6 NOVI LIST Četvrtak, 9. travnja 2015.

PREPOROD ■ OD JUBILARNIH NAGRADA UŠTEĐENO 230 MILIJUNA

Državu čeka oko 40 tisuća tužbi

RIJEKA ► Ne potpiše li se dodatak III Kolektivnog ugovora kojim je s Vladom dogovoreno da se svim zaposlenicima u javnom sektoru retroaktivno isplati jubilarna nagrada po osnovici od 1.800 kuna, umjesto dosadašnjih umanjenih 500 kuna, država bi samo u jednoj godini mogla navući četrdesetak tisuća tužbi, istaknuo je na jučerašnjoj konferenciji za novinare predsjednik Sindikata zaposlenika u hrvatskom školstvu Preporod, Željko Stipić, dodajući kako su po školama već krenuli odvjetnici koji u tužbama prosvjetnih djelat-

ni-ka vide laku zaradu. Stipić je upozorio da bi sudski i odvjetnički troškovi samo za jednu godinu mogli iznositi više od sto milijuna kuna, a riječ je o iznosu koji je gotovo identičan ukupnom iznosu koji je dosuđen zaposlenicima.

– U dvije godine je oko 230 milijuna kuna umjesto u džepovima zaposlenika ostalo u državnom proračunu, istaknuo je Stipić.

Dodajući kako je po tom pitanju do sada bilo već nekoliko presuda te je između pola i jedne milijarde kuna otišlo na isplate presuda i nagodba Stipić je ocijenio da je rješenje koje predlaže Miranda Mrić da se jubilarne nagrade retroaktivno isplate bolje rješenje nego davati »vjetar u leđa« odvjetničkom sindikalizmu i njihovoj zaradi. (I. Š. K.)

17 sindikata REFERENDUM O OUTSOURCINGU

Željko Stipić: Zbog Zlomejec i Zlopačić loše nam se piše

Odluka kojom je Ustavni sud neustavnim proglasio zahtjev za raspisivanje referenduma protiv izdvajanja pomoćnih poslova iz javnih službi, članci 17 sindikata jučer su ocijenili kao težak udarac neposrednoj demokraciji.

– Dok god gospođe Zlomejec i Zlopačić budu mogle donositi odluke protiv svih nas, loše nam se piše – rekao je Željko Stipić. (rok)

Glasiloo Sindikata zaposlenika u hrvatskom školstvu **Preporod**
Petrićnska 59a
10000 Zagreb

Izdavač: SZHŠ Preporod
Uredništvo:
Gordana Kovač-Bluha
Sebastijan Troskot
Sonja Mudrić
Urednik: Željko Stipić

Glasiloo je besplatno; prijavljeno je Ministarstvu kulture sektoru za informiranje 19. lip-nja 1995. godine, klasa: 008-02/95-01-01, ur-boj: 532-03-5/2-95-01/142.
Rješenjem Ministarstva kulture od 6. srpnja 1995. godine

klasa:612-10/95-01-1267,
ur-broj: 532-03-1/7-95-01.

Glasiloo je oslobođeno poreza

Priprema i tisak: Denona d.o.o.